T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/385
KARAR NO : 2023/569
KARAR TR : 25/09/2023

ÖZET: İdarenin yürütmekle zorunlu olduğu bir kamu hizmetinin yerine getirilmesinden kaynaklanmayan ve tam yargı davası niteliği taşımayan davanın, fiili yoldan kaynaklanan haksız fiillere dayalı tazminat davası kapsamında ADLİ YARGIYERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : T.Y
Vekili : Av. F.Ö
Adli Yargıda
Davacı : H.K
İdari Yargıda
Davacı : Yakutiye Belediye Başkanlığı
Vekilleri : 1- Av. S.M 2- Av. S.S

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkili ile kız kardeşi S.A adına kayıtlı, Erzurum Yakutiye ilçesine bağlı, Güzelova Mahallesi... Mevkinde bulunan, Pafta No:..., Parsel No: ...numaralı taşınmazın içerisinde müvekkilinin babasıE.Ytarafından 1989 yılında hiçbir ticari amaç olmadan sadece mahalle ve çevreyi güzelleştirmek amacıyla söz konusu arsanın ön kısmına bir metre aralıkla kavak ağaçları dikildiğini, müvekkilinin rahmetli babası tarafından dikimi yapılan bu kavak ağaçlarının bakımının bugüne kadar davacıtarafından yapılıp, korunup kollandığını, 10/08/2021 günü saat 15:00 sıralarında iki şahsın mahalleye gelerek kendilerini Erzurum Yakutiye Belediyesi görevlisi olarak bildirdiklerini ve müvekkiline ait tapulu arsanın içerisinde bulunan ve etrafı dikenli teller ile çevrili kilitli bahçe giriş kapısı bulunan bahçe içerisindeki kavak ağaçlarının hiçbir izin almadan müvekkiline bilgilendirilme yapmadan motorlu ağaç testeresiyle rastgele kesilmek suretiyle 30-35 kavak ağacı kesildiğini, müvekkilinin ağaçlarını kesenin Ö.T olduğunu öğrendiğini, şahsa kimden izin aldığını veya talimatı kimden aldıkları sorulduğunda ise kendilerinin Erzurum Yakutiye Belediyesinde görevli taşeron işçi olduklarını, Güzelova Mahalle Muhtarı H.K'nin talebi üzerine Erzurum Yakutiye Belediyesinden ağaç kesimi için kendilerinin görevlendirildiğini ifade ettiklerini, bunun üzerine şahısların telefonla yaptıkları işin yasal olmadığı konusunda uyarıldığını ve kesimin durdurulduğunu, katledilen ağaçların halen olay yerinde kesilmiş haliyle durduğunu , hiçbir yargı veya kurum kararı olmaksızın 32 yaşındaki kavak ağaçlarını rastgele keserek düpedüz ağaç katliamı yaparak ve bahçe demir çitlerini sökerek maddi ve manevi zarar veren Erzurum Merkez Yakutiye Belediyesi çalışanları olan Ö.T ile H.O'ın ve Güzelova Mahalle Muhtarı H.K'nin haksız fiil ile müvekkiline zarar verdiklerinin açık olduğunu, bu durumun TBK'nin 49. Maddesinde kusurlu ve hukuka aykırı bir fiillebaşkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür, şeklinde belirtildiğini, davalarının kabulü ile 500 TL maddi tazminat, 10.000 TL manevi tazminatın olay tarihinden itibaren işletilecek kanuni faiziyle davalılardan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Erzurum 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 22/09/2022 tarih ve E.2021/287, K.2022/294 sayılı kararı ile,** davacının dava dilekçesinde davalı muhtar H.K yönündenkişisel olarak değerlendirilebilecek herhangi bir haksız fiil isnadında bulunmadığı, davalı belediye işçilerinin davalı muhtar H.K talebiyle taşınmazındaki ağaçları kestiğini iddia ettiği, Yakutiye Belediye Başkanlığı Park ve Bahçeler Müdürlüğünün 18/10/2021 tarihli müzekkere cevabı ekindeki ağaç kesim tutanağından da anlaşıldığı üzere belediye işçisi Ö.T tarafından kesimin yapıldığı bu hali ile çevre düzenlemesi konusundaki hizmetini ifa ettiği esnadaki hizmet kusurunun bulunduğu ve tazminatın kaynağının idarenin hizmet kusuruna dayandığı anlaşılmakla mahkemelerinin görevsizliğine dava konusu uyuşmazlığın çözüm yerinin idari yargı olduğu

anlaşıldığından 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre dava şartı olan "*yargı yolunun caiz olmaması*"nedeniyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili istinaf isteminde bulunmuştur.

3 . **Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 08/12/2022 tarih ve E. 2022/2144, K. 2022/2039 sayılı kararı** ile, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile Erzurum 3. Asliye Hukuk Mahkemesi E.2021/287, K.2022/294 sayılı kararının HMK'nın 353/1-b.2 maddesi uyarınca kaldırılmasına, kaldırılan hükmün yerine geçmek üzere, davalı Yakutiye Belediye Başkanlığı aleyhine açılan davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle 6100 sayılı HMK'nın 114/1-b maddesine göre usulden reddine, davalı H.K aleyhine açılan davanın pasif husumet yokluğu nedeniyle reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. **Erzurum 3. İdare Mahkemesi 04/04/2023 tarih ve E.2023/211 sayılı kararı** ile, olayda davalı idarenin herhangi bir projeye veya plana dayalı olmaksızın, davacının parselinin içerisinde bulunan ağaçların elektrik hatlarına zarar verdiğinden bahisle kesilmesi nedeniyle meydana geldiği ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılacağı ve özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle adli yargının görev alanına giren davada Mahkemelerinin görevli olmadığına ,2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

7. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun"*Amaç*" başlıklı 1. maddesinde; "*Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir.* " hükmüne yer verilmiştir.

8. Aynı Kanun'un "*Belediyenin görev ve sorumlulukları*" başlıklı 14. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi şöyledir:

> *"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla;*
>
> *a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafî ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. (Mülga son cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) (...) (Ek cümleler: 12/11/2012-6360/17 md.) Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler."*

B. Yargı Kararları

9. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Hukuk Genel Kurulunun 11/02/1959 tarihli, E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının III. bölümü şöyledir:

> *"...III-İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.*
>
> *Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.*
>
> *Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket*

bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur ...”

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

10. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN’ın katılımlarıyla yapılan 25/09/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

11. Raportör-Hâkim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL’ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

12. Dava, Erzurum ili, Yakutiye ilçesi Güzelova Mahallesi,... Mevkinde bulunan 2350 parsel sayılı taşınmaz üzerindeki evinin önüne 1989 yılında ektiği kavak ağaçlarının davalı Belediye tarafından kesildiğinden bahisle uğramış olduğu zararlarına karşılık olarak 20.768,00 TL'nin fiil tarihi olan 10/08/2021 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle tazmini istemiyle açılmıştır.

13. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

14. Dosyanın incelenmesinden, Erzurum ili, Yakutiye ilçesine bağlı GüzelovaMahallesi,... Mevkinde bulunan ve mülkiyeti davacıya ait 2350 parsel sayılı taşınmazın içerisinde, babasıE.Ytarafından hiçbir ticari amaç gütmeden çevreyi güzelleştirmek amacıyla dikildiği ifade edilen kavak ağaçlarının, davalı idarece hiçbir izin, yargı ya da kurum kararı alınmaksızın motorlu ağaç testeresiyle rastgele kesildiği, uğranıldığı ileri sürülen maddi zararın tazmini istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

15. Olayda, davacının maliki olduğu taşınmaza müdahalede bulunulması yönünde Belediye Meclisi, Encümeni veya Fen İşleri Müdürlüğünce alınmış bir kararın ve 5393 sayılı Kanun uyarınca alınmış bir kararının gereğinin yerine getirilmesine yönelik bir eylemin bulunmadığı, davalı idarece söz konusu eylemin Aras Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün yazısına istinaden yapıldığının belirtildiği anlaşılmıştır.

16. Bu bağlamda, idarenin yürütmekle zorunlu olduğu bir kamu hizmetinin yerine getirilmesinden kaynaklanmayan ve tam yargı davası niteliği taşımayan davanın,fiili yoldan kaynaklanan haksız fiillere dayalı tazminat davası kapsamında adli yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak Erzurum İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ileErzurum Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesinin 08/12/2022 tarih ve E.2022/2144, K.2022/2039 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Erzurum 3. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile ErzurumBölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesinin 08/12/2022 tarih ve E. 2022/2144, K. 2022/2039 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

25/09/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN